

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV SYD RAPPORT 2005:13

ARKEOLOGISK UTREDNING 2004

Västervång 3:14 m. fl.

Förhistoriska boplatslämningar

Skåne, Trelleborg, Västervång 3:14 m. fl.

Sven Hellerström

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV Syd
Åkergränden 8,
226 60 Lund
Tel. 046-32 95 00
Fax 046-32 95 39
www.raa.se/uv

© 2005 Riksantikvarieämbetet
UV Syd Rapport 2005:13
ISSN 1104-7526

Kart- och ritmaterial Henrik Pihl

Layout Anita Esping Bodén

Tryck/Utskrift UV Syd, Lund, 2005
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, 801 82 Gävle. Dnr L 1999/3

Innehåll

Bakgrund	5
Målsättning och metod	5
Resultat	5
Utvärdering och förslag till åtgärder	8
Referenser	8
Administrativa uppgifter	8

Fig. 1. Utsnitt ur GSD-Röda kartan, Skåne län, med platsen för undersökningen markerad. Skala 1:250 000.

Västervång 3:14 m. fl.

Sven Hellerström

Bakgrund

Riksantikvarieämbetet UV Syd utförde under perioden 11–13 oktober 2004 en arkeologisk utredning inom Västervång 3:14 m.fl. (fig. 1). Det ca 17 hektar stora området, som avses bebyggas, ligger alldeles norr om Trelleborgs tätort och väster om väg 108. Uppdragsgivare var Trelleborgs kommun som också bekostade utredningen.

Topografin utgörs av svagt kuperad åkermark med nivåer mellan 15 och 21 meter över havet. Jordarten domineras av stenfattig, kalkrik moränlera. I den sydöstra delen av det ca 17 ha stora området, har det enligt äldre lantmäteriakter funnits en våtmarkshåla. Den långvariga odlingen i trakten har sannolikt utjämnat nivåskillnaderna betydligt sedan förhistorisk tid, varför det kan förväntas att de högre liggande partierna är relativt skadade av odlingen, medan de lägre partierna kan vara bättre bevarade tack vare nederoderad matjord. I närområdet finns ett stort antal fornlämningar registrerade, allt från neolitiska gravar och lösfynd till vikingatida gravar och en medeltida borglämning (fig. 2).

Den aktuella exploateringen berör en del av ett område som var föremål för en arkeologisk utredning steg 1 för 10 år sedan (Löfgren 1994). I samband med den utredningen valdes en större yta inom det nu berörda området ut för fortsatt utredning (a.a.:8). I åkern hade flinta observerats och närheten till Hålhög nämndes också som en anledning till att boplatser och gravar kan förväntas. Inför fortsatta undersökningar lades vikten vid att belägga äldre gränser samt att söka förhistoriska gravar och boplatser. Som metod föreslogs utredningsgrävning.

Målsättning och metod

Syftet var att undersöka om exploateringen berörde under mark dolda fornlämningar. Resultatet av utredningen skall ligga till grund för den fortsatta antikvariska bedömningen av området.

Utredningen utfördes i form av sökschaktsgrävning med bandburen grävmaskin. Inmätning av schakt och anläggningar gjordes med GPS.

Resultat

Sökschakt med en total längd av ca 1450 meter och 1,8 meters bredd, drogs främst på de högre liggande partierna samt ett mindre schakt i

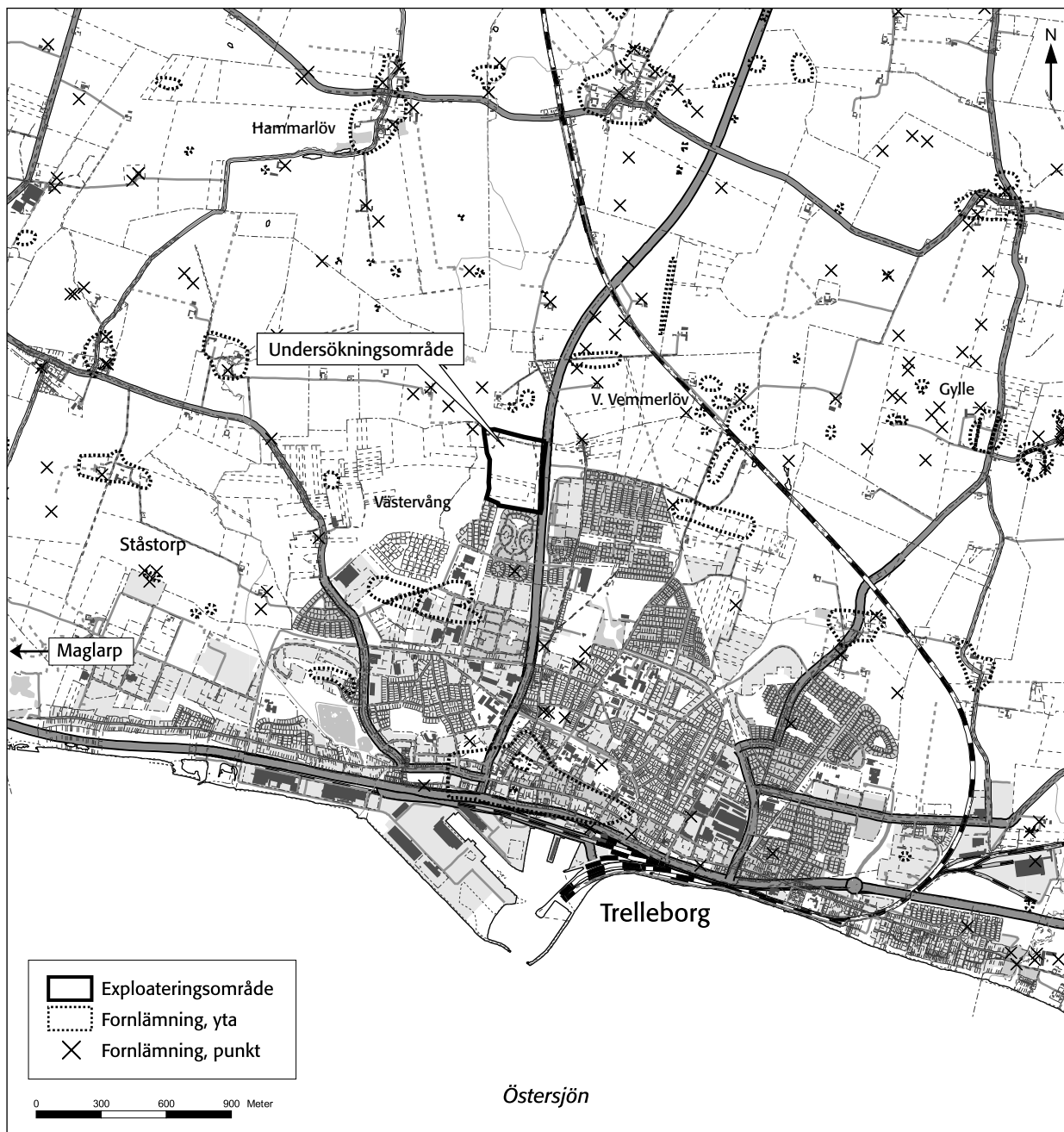

Fig. 2. Undersökningsområdet och omgivande fornlämnings. Skala 1:20 000.

det som förmodades vara en överplöjd våtmark. Relativt spritt över höjdpartiet framkom 80 anläggningar i form av gropar, stolphål och hårdar (fig. 3). Anläggningstätheten var dock något mindre i nordsluttningen, där det framför allt fanns några diffusa gropar. I enstaka fall iaktogs keramik, ben och slagen flinta vid rensningen. Något daterande material påträffades inte, men utifrån förekomsten av hårdar och gropar kan lämningarna ges en förmodad datering till yngre bronsålder eller äldre järnålder. I sluttningarna fanns en del kolluvier som kunde förväxlas med större gropar. Dessa lager av äldre matjord grävdes på sina ställen igenom med grävmaskin och skyffel, utan att några fynd framkom.

Det djupschakt som drogs i den förmodade överplöjda våtmarken, visade på ett ca metertjockt lager med sandig kärrtorv som indikerar

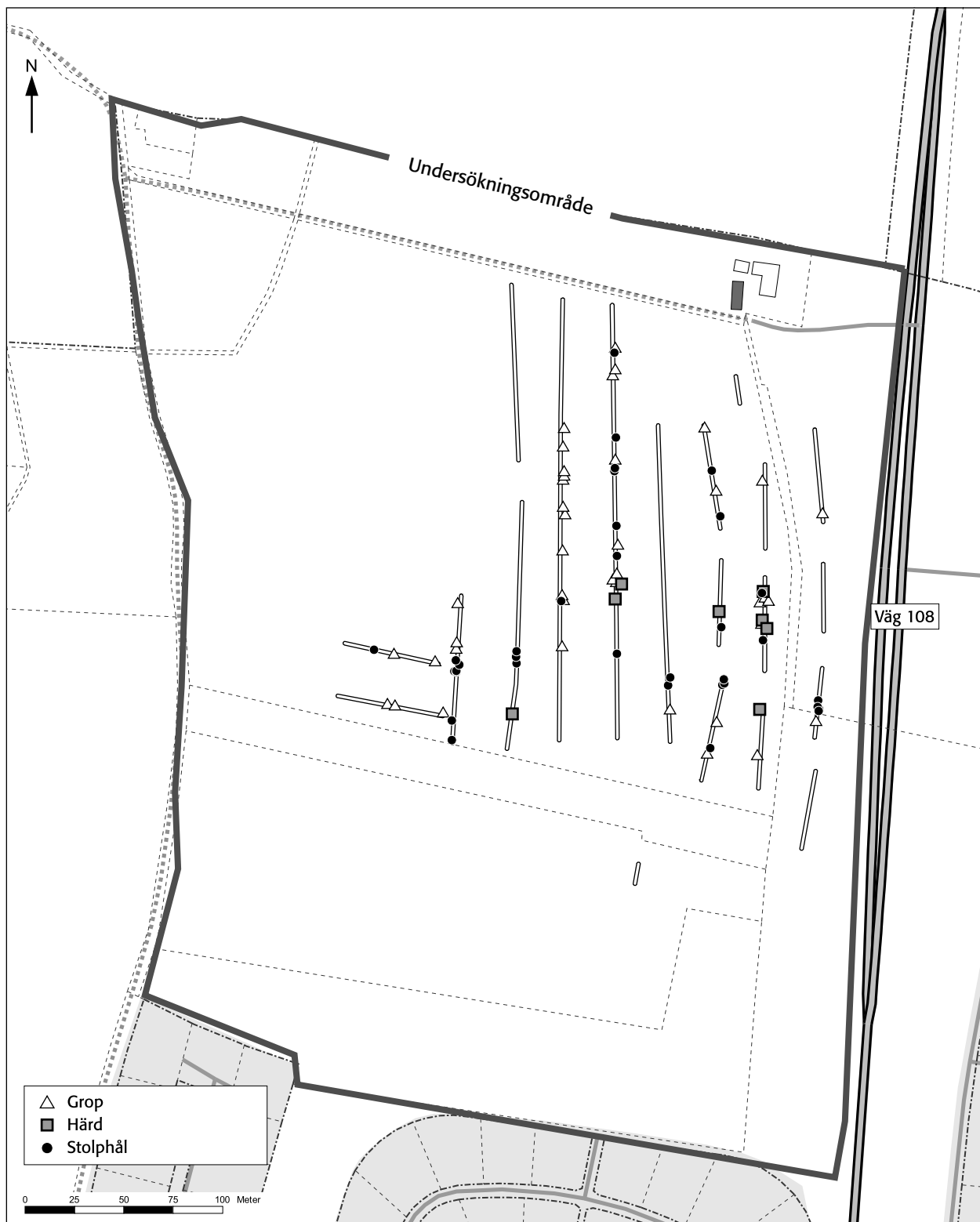

Fig. 3. Undersökningsområdet med schakt och anläggningar. Skala 1:4000.

att det har funnits ett kärr med eventuellt öppet vatten på platsen. Materialet var relativt nedbrutet och det saknade en tydlig stratigrafi, varför det är tveksamt om det har något större paleobotaniskt informationsvärde i förhållande till de närliggande boplatsslämningarna (muntlig uppgift Per Lagerås).

Utvärdering och förslag till åtgärder

Inom en ca 3 hektar stort yta som främst omfattar höjdpartiet, dokumenterades anläggningar som tyder på en relativt omfattande bebyggelse med en preliminär datering till yngre bronsålder/äldre järnålder. För att få en bättre uppfattning om hur denna bebyggelse varit strukturerad och om det rör sig om en eller flera faser, bör därför en förundersökning utföras.

Referenser

Lagerås, P. Paleoekolog, Riksantikvarieämbetet UV Syd. Muntlig uppgift 041103.

Löfgren, A. 1994. Skåne, Västervång–Vipeängen och Östra industriområdet 1994. Arkeologisk utredning steg 1. *Rapport UV Syd* 1994:25.

Administrativa uppgifter

Riksantikvarieämbetets dnr: 421-2378-2004.

Länsstyrelsens dnr och datum för beslutet: 431-23514-04, 2004-08-18.

Projektnummer: 1420496.

Intrasnummer: 2004:020

Undersökningstid: 11–13 oktober 2004.

Projektgrupp: Sven Hellerström.

Underkonsulter: Jönssons Sydgrav i Trelleborg AB, Kramo Trelleborg.

Exploateringsyta: 170 000 m².

Undersökt yta: 1450 löpmeter.

Läge: Ekonomiska kartan, blad 1C 8g. x 6143,37 y 1331,52.

Koordinatsystem: Rikets 2,5 gon väst.

Koordinater för undersökningsytans sydvästra hörn: x 6143,37 y 1331,52.

Höjdsystem: RT 90.

Dokumentationshandlingar som förvaras i Antikvarisk-topografiska arkivet (ATA), RAÄ, Stockholm: -

Fynd: Tillvaratogs ej.

UV Syds rapportserie 2005

1. E22 Gualöv–Bromölla. Ivetofta, Gualöv och Bromölla socknar. AU steg 2 och FU.
Tony Björk, Mikael Henriksson, Karl-Magnus Melin.
Med bidrag av Ivan Balic och Björn Nilsson (red.)
2. Gamla staden 7:1. Helsingborg. AU.
Magnus Andersson
3. Noppsgårde. Fröslunda socken Uppland. SU.
Håkan Aspeborg (red.)
4. Jonstorps bytomt. Jonstorps socken. FU.
Håkan Aspeborg
5. Boplatslämningar vid Hjäruks boställe. Uppåkra socken. FU
Nathalie Becker
6. Välbevarade boplatslämningar på västervång. Trelleborg FU
Nathalie Becker
7. Väg E22 Kristianstad–Fjälkinge: AU2
Tyra Ericson
8. Ett gravfält från yngre järnålder. Trelleborg FU
Sven Hellerström
9. Grubbahus 1:5 och Maglaby 22:2. Kvidinge socken. FU
Tyra Ericson
10. Västra Tommarp 5:32. Västra Tommarps socken. AU
Tyra Ericson
11. Gluggstorp 2:1. Sireköpinge socken. AU
Sven Hellerström
12. Serresjö 1:95 och Gislöv 7:15. Gislövs socken. AU2
Sven Hellerström
13. Västervång 3:14 m. fl. Trelleborg. AU
Sven Hellerström